

Betrouwbaarheid is het kapitaal van de sector

Voorafgaand aan de SRA-Dag 2016 op 15 december sprak SRAadviseur met Mathijs Bouman, journalist en econoom, over ontwikkelingen in de financiële sector. Over zaken die de accountancybranche raken en dwingen tot actie. Punten die terugkomen in de nieuwe SRA-Blauwdruk 'Kantoor van de toekomst'.

Als je nu niet digitaal bent, ben je eigenlijk te laat

Om maar gelijk met de deur in huis te vallen: de verregaande digitalisering van informatiestromen is wellicht een van de meest grote uitdagingen waar de sector mee te dealen heeft. In een razend tempo volgt de ene ontwikkeling de andere op. Gaat dit nog wel even door of is het eindpunt in zicht? Bouman: "Al sinds de jaren 80 is de trend van automatisering en digitalisering aan de gang. Maar op dit moment zijn we wel in een absolute versnellingsfase beland. Het heeft geen enkele zin meer om nu iets met cijfers te doen in de financiële sector zonder het gebruik van digitale mogelijkheden. Als je die stap nog niet hebt gezet, ben je eigenlijk te laat. Ik blijf me erover verbazen dat er nog steeds mkb-ondernemers zijn die onhandig hun bankbestanden mailen naar hun accountant die deze dan vervolgens moet inlezen. Dat is echt niet meer van deze tijd, dat kan veel efficiënter. De mogelijkheden en de techniek zijn er, het moet alleen op een juiste slimme manier worden ingezet."

Systemen sluiten niet op elkaar aan

Kantoren moeten uiteraard deze kansen zelf oppakken, maar zijn daarbij ook afhankelijk van het aanbod en lopen onder meer tegen technische problemen aan. "Klopt, je ziet nog steeds dat systemen niet op elkaar aansluiten. Onbegrijpelijk eigenlijk, want je kunt de gegevens van je klanten deelbaar maken met anderen door ze in een format te gieten die iedereen kan inlezen. Het is gewoon mogelijk om realtime cijfers in te zien en zonder tussenkomst door te zetten naar de hele keten, tot en met de Belastingdienst." Bouman benadrukt dat er volgens hem geen enkele reden meer is om dingen aan elkaar over te dragen of te sturen. "Dit kan volledig geautomatiseerd verlopen, daar hoeft eigenlijk geen mens zich meer mee te bemoeien. Hier ligt voor systeemontwikkelaars een grote gezamenlijke uitdaging."

Ontslagrondes zijn juist een voordeel

Die automatisering kost natuurlijk wel banen. Je ziet in de bancaire sector de ene ontslagronde na de andere. "De grote ontslagrondes zijn juist een voordeel", stelt Bouman. "We gaan efficiënter werken en die mensen kunnen weer iets anders gaan doen. Dat is de vooruitgang, we zien daarmee natuurlijk ook de pijnlijke kant van het verhaal dat er allerlei beroepen verdwijnen maar dat is wel altijd de bron van onze welvaart geweest. De werkloosheid is nu echt niet hoger dan dat hij 100 jaar geleden was."

Wie krijgt wat te zien?

Welke taak ligt er nog wel? Bouman: "Wat de mens natuurlijk wel moet bepalen: wie krijgt wat te zien? Daar ligt de grootste uitdaging: het voorkomen dat je data op straat komen te liggen als je dat niet wilt. Menselijke fouten, bijvoorbeeld dat er data op een USB-stick geplaatst worden, kunnen door de technologie onmogelijk worden gemaakt." Bouman signaleert nog een kritiek punt. "Wat niet gemakkelijk oplosbaar is, is de beveiliging voor kwaadwillenden. Daar ligt nog wel een enorme uitdaging."

Big data leveren een nieuw businessmodel

We zien door die digitalisering een verschuiving in werkzaamheden van het maken van een jaarrekening naar realtime advieswerk. Bouman: "Dat is een prima ontwikkeling, want alleen aan data heb je niets. Het slim gebruiken van de cijfers die direct beschikbaar zijn, daar ligt voor de financiële sector in mijn optiek een nieuw businessmodel. De technologie, de software, zorgt ervoor dat de data kloppen en beter controleerbaar zijn. Ik vertrouw mijn computer daar veel meer in dan mijzelf", zo geeft hij aan. Wat vindt hij dan van de discussie over het mogelijk verkopen van data door banken? "Prima, graag zelfs. Banken mogen mij adviseren bij mijn aankopen. Ik wil dat mijn bank mij vertelt dat ik te veel betaal voor mijn energierekening. Die nieuwe inzichten vanuit big data durven oude dienstverleners niet naar boven te halen omdat ze bang zijn dat wij dit bemoeizucht vinden. Terwijl Google of Twitter dit continu doet. Hier ligt mijn inziens ook voor accountants een enorme kans. De allerbelangrijkste voorwaarde blijft dat ik zelf kan bepalen of ik dat wel of niet wil."

Zorg dat het netjes gebeurt en ben transparant

SRA is een aantal jaren geleden met BIZ gestart met het verzamelen van data. Kantoren laten cijfers uit jaarrekeningen in een database lopen, waar onder meer branche-informatie uit gehaald wordt. "Dat is een prima initiatief. Van belang voor de accountancy is wel dat je ervoor moet zorgen dat het netjes gebeurt en wees transparant. En deel de beloning. De cijfers en analyses kunnen de kantoren weer benutten. Je zou zelfs nog een stap verder kunnen gaan door die cijfers rechtstreeks aan bedrijven aan te bieden", suggereert Bouman.

Elke dag bewijzen dat je het aankunt

Die transparantie staat hoog op de agenda. De integriteit van de accountant heeft een flinke tik gehad. Wat moet de sector doen om het vertrouwen weer terug te winnen?

“Ik ben niet zo van de juridische school en vind dus niet dat je advieswerk moet verbieden. Maar doe eens even een stapje terug, vroeger hadden we gewoon een betrouwbare sector. Alle partijen begrepen heel goed wat wel kon en wat niet.” Bouman gaat stellig verder: “Je moet gewoon elke dag bewijzen dat je het aankunt. De sector is een paar stappen teruggezet en moet er hard aan werken om de invisible handshake weer te krijgen. Je mag er een zwaar regime opzetten met controles, tuchtrecht, eed afleggen en elkaar controleren. Maar ik geloof niet dat je een betrouwbare accountantssector creëert door ze te verbieden hun verstand te gebruiken en de klant van een goed advies te voorzien, dat is echt zonde.”

Betrouwbaarheid is je kapitaal als sector

De ontwikkelingen leiden nogal eens tot de vraag of de accountancybranche nog wel bestaansrecht heeft. Deze discussie speelt ook al jaren in de bancaire wereld. Toch leven ze nog steeds. “Accountants hebben niet in tegenstelling tot banken een grote kapitaalbuffer, maar hebben wel het voordeel dat ze bepaalde wettelijke taken moeten uitvoeren. Maar dat is een veel minder sterke toetredingsbarrière dan dat banken hebben. Er ligt voor de sector naar mijn mening veel meer een rol de betrouwbare schakel te zijn tussen de klant, overheid en banken. Die betrouwbaarheid: dat is je kapitaal als sector.”

Het blijft people business

Bouman realiseert zich wel dat de digitalisering enorme investeringen vergt. “De vraag rijst bij mij dan wel of de kleinere kantoren daar wel de middelen voor hebben?” En daar komt de kracht van SRA om de hoek kijken, denk aan de deal met eVerbinding (elektronisch factureren) voor leden. Bouman ziet juist in de rol van adviseur perspectief voor het kleinere mkb-kantoor. “Het blijft namelijk people business.”

Journalist en econoom Mathijs Bouman:

Het slim gebruiken van de cijfers die direct beschikbaar zijn, daar ligt voor de financiële sector in mijn optiek een nieuw businessmodel